

ВЕЛИМИР МАТЕЈИЋ

ГРАФИКЕ

11 - 23. март 2013.

Галерија Графички колектив
Београд

Рапсодија у црно-белом: графике Велимира Матејића

Деценијама делујући на савременој ликовној сцени Велимир Матејић припада оној групи стваралаца чији је препознатљив ликовни израз интегрисан у токове графичке уметности на овим просторима. При томе, он је успео да сачува свој снажан стваралачки знак остајући имун на различите уметничке мене и неприкосновен у свом асоцијативном црно-белом графичком изражавању. Као уметник, Матејић се формирао ван условљених академских норми; његов креативни пут паралелно се развијао (поред позива професора биологије) уз поуке и савете познатих уметника: Лизе Крижанић, Божидара Џмерковића и Миодрага Нагорног. Очито, симултани ток у његовом професионалном животу функционисао је на бази растерећеног интерактивног односа на релацији Матејић професор-Матејић уметник. Између осталог, аутор је богато професионално искуство стекао и на студијским путовањима током којих је имао прилике да упозна уметност различитих култура. Охрабрен тим сазнањима усложњавао је и развијао своје стваралаштво остајући притом доследан препознатљивој ликовној поетици. У графикама насталим у техникама дрвореза и линореза у периоду од 1970. године до данас уочавају се одређене фазе у њиховом стилском развоју. Тако, у раној стваралачкој фази седамдесетих година 20. века Матејић креира готово арабескне црно-беле композиције са мноштвом фигуралних приказа који су међусобно синтетисани у једну разуђену визуелну игру. Полифона композиција биоморфних и фантастичних створења и архитектуралних фрагмената по свом поетском садржају блиска је естетици надреалног, али се притом уочава и тежња ка експресивно изражајном маниру. Током осме деценије јавља се тенденција ка истицању материјалности графичке матрице што се посебно уочава у дрворезима из овог периода. Композиција је у готово енформелном стању и условљена физичким предиспозицијама матрице са које се отискују и пукотине, годоци и чворови у дрвету. Наведене несавршености материјала постају легитимни садржај у креирању графичког отиска, па стога можемо рећи и да аутор прихвата природу као свог савезника у стварању. Деведесетих година 20. века Матејић се експонира као зрела стваралачка појава солидно утемељена у медију графике. Његово велико искуство постаје још видљивије на уметничкој сцени и овај рад се све више посматра као једна од уметничких актуелности.

Симптоматично да црна и бела боја на овим графикама нису у сукобу, већ међусобно кореспондирају, равноправно учествујући у концепцији композиције. У том контексту, извесна релација се може успоставити између источњачке филозофске идеје о егзистенцијалној условљености (а не контрасту) светлости и таме. Матејићев процес рада на графици готово је аналоган скулптору који дело "ослобађа" из једног комада камена, јер он у светлост белог графичког папира уводи разуђени црни мотив. На тај начин успостављен је склад и континуитет идејне и визуелне рецепције дела која попут експресивне музичке композиције снажно пулсирају. Ове особености уочљиве су у радовима насталим током деведесетих година, а њихове модификације транспоноване су у графике које реализује и данас. На њима су ликовне структуре који алудирају на имагинарне, променљиве пејзаже, органске и неорганске форме. Према речима самог Матејића инспирацију за такав ликовни приступ налази у чувеним источњачким орнаментима, арабескама. Његова интенција била је да у својим графичким композицијама развије експресију геста који поседује арабеска и да кроз импулс калиграфског знака транспонује део материјалног света, односно језика природе. Једна од основних одлика овог орнамента јесте да иако је иницијално математички детаљно прорачунат, његова крајња форма оку посматрача делује готово као интензивна оптичка конфузија. По природи ствари, Матејићевој графици претходи цртеж који приликом трансфера у контекст графичке идеје поприма нову и аутономну метафизичку димензију. Фокусирајући читаво Матејићево графичко стваралаштво, неоспорно је да се он током свог рада ослањао на одређене реперне узоре из историје уметности као што су дела руских конструктивиста и нео-примитивизма. Ти ослонци су видљиви у тежњи ка симплификацији мотива и враћању примарном стваралачком импулсу. Овај импулс иницира ширење форме из одређене матице при чему се развија динамична композиција која се слободно грана у више праваца. Наведена специфичност ликовног израза је временом, поред црне и беле боје, као заједнички именоватељ, постала и обележје графичког стваралаштва Велимира Матејића.

Владимир Божиновић

Велимир Матејић (1934. Беране, Црна Гора)

Дипломирао на Биолошком факултету у Београду. Основе уметничког образовања стекао је у Шумагатачкој школи цртања и атељеу Лизе Крижанић.

Излагао на преко четиристотине колективних и око стотину самосталних изложби. Добитник је бројних награда из области графика, а посебно се издвајају лауреати на графичким бијеналима у Банској Бистрици и Новосибирску. Члан УЛУС-а од 1968. и УЛУВ-а од 2000. године.

Самосталне изложбе/избор

1963. Панчево, Галерија Музичке школе
1965. Београд, РУ Ђуро Салај
1966. Београд, Салон фотографије
1972. Београд, Галерија Графички колектив
Београд, Југопетрол
1973. Чачак, Дом културе
Краљево, Раднички универзитет
1974. Панчево, Народни музеј
1975. Иванград, Раднички универзитет
1976. Земун, Галерија Народном позоришта
Крањ, Прешернова хиша
1977. Смедерево, Народни музеј
Сарајево, РУ Ђуро Ђаковић
1978. Дубровник, Народно казалиште
1980. Загреб, Галерија Карас
Београд, РУ Браћа Стаменковић
Панчево, Дом културе
1981. Ниш, Салон 77, Галерија савремене уметности
Скопље, Галерија ЈНА
1982. Мостар, Раднички универзитет
1983. Ријека, Галерија Јурај Кловић
Београд, Галерија Видиковац
1984. Зајечар, Народни музеј
Нови Сад, Галерија УЛУВ-а
1985. Ивањица, Дом културе
1986. Титоград, Галерија савремене уметности
Аранђеловац, Мала галерија
Београд, Галерија 73
1987. Београд, Културни центар
1988. Земун, Галерија Стара капетанија
1989. Апатин, Галерија Меандер
1990. Параћин, Народни музеј
1991. Земун, Галерија Стара капетанија
Чачак, Дом културе
Београд, Библиотека града Београда
Београд, Болница Лаза Лазаревић
1992. Котор, Центар за културу
Тиват, Галерија ЈНА
Херцег Нови, Галерија ЈНА
Ковин, Галерија Дома културе
1993. Рума, Завичајни музеј
Ваљево, Народни музеј
Земун, Галерија Пинки
1995. Београд, Галерија СУЛУЈ
1997. Земун, Галерија Пинки
Београд, Галерија Ђура Јакшић
1998. Београд, Библиотека Ђорђе Јовановић
Београд, Галерија СУЛУЈ
1999. Смедерево, Дом културе
2000. Лозница, Дом културе Вук Караџић
Париз, Галерија СИТЕА
Париз, Културни центар Југославије
2001. Прибој, Галерија Спирала
2002. Старчево, Галерија Боем
2003. Велика Плана, Галерија Дома омладине
2005. Неготин, Дом културе
Чачак, Дом културе
2006. Нови Сад, Галерија УЛУВ-а
2007. Крагујевац, Галерија Мостови Балкана
Стара Пазова, Културни центар
2008. Вршац, Дом омладине
2009. Нови Београд, Галерија СКЦ
Панчево, Галерија Дукач
2010. Старчево, Галерија Боем
2011. Бачка Топола, Галерија Народног музеја
2012. Апатин, Галерија Меандер
Панчево, Архив галерија
Суботица, Отворени универзитет
2013. Мајданпек, Галерија ЦК
Сомбор, Ликовна јесен
Палић, Галерија Библиотеке

